

Eksamensoppgave

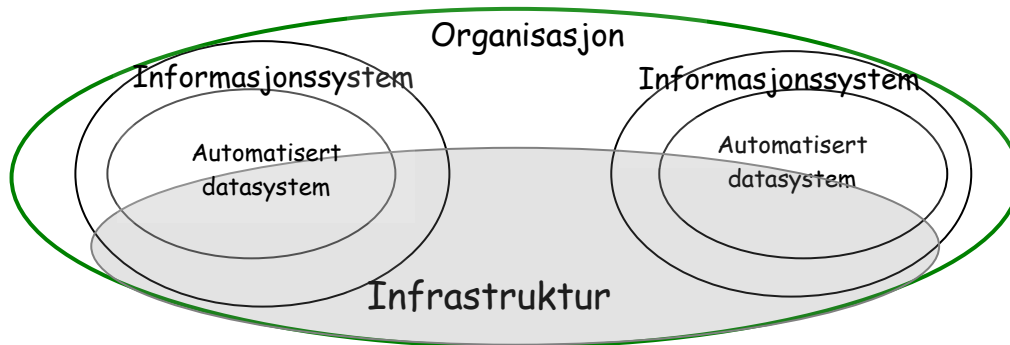
Systemutvikling, offentlig styring og demokrati (DRI 3010)

Onsdag 28.11, kl. 10:00 (5 timer)

Nedenfor følger en stikkordsmessige sensurveiledning. Dette er ikke et eksempel på en besvarelse, men oppstilling av en del momenter som ble vektlagt i sensurarbeidet

Oppgaver:

1. Nedenfor er det gjengitt en figur fra pensum som illustrerer noen grunnleggende elementer i elektronisk forvaltning.
  - a) Forklar alle elementer/begreper i figuren
  - b) Forklar alle vesentlige relasjoner mellom elementene

Figur: Sammenheng mellom datasystemer, informasjonssystemer og infrastrukturen i en organisasjon

Det kan være naturlig å besvare oppgave a) og b) sammen. Besvarelsen må forklare kort hva en organisasjon er, og videre forskjell mellom informasjonssystem, datasystem, og automatisert datasystem. En relevant definisjon av IS er (fra DRI 1001) : Samlingen av *menneskelige og maskinelle ressurser samt regler og prosedyrer* organisert for å utføre bestemte *funksjoner* og løse en bestemt *oppgave* (Beekman 1995), Det bør trekkes inn momenter som at et IS er avgrenset og har et bestemt formål, tilhører (som oftest) organisasjon, begrenset antall brukere, gjerne topp-styrt utviklingstrategi (men ikke nødvendigvis) , endelig levetid , i motsetning til II som generelt understøttende, åpent, generisk, mange, heterogene brukere, bygger på installert base, og hvor utviklingen skjer over lang tidsperiode med mange aktører. (ingen enkelt-aktør styrer utviklingen av en II) . En god oppgave må problematisere Installert base (tekniske, organisatoriske, rettslige, institusjonelle og kunnskapsmessige elementer)

En (god) oppgave forventes å peke på at et IS primære rolle er å sikre at nødvendig informasjon (opplysninger) har tilstrekkelig kvalitet og tilgjengelighet, som er like mye en organisatorisk som teknisk utfordring.

Det bør videre legges vekt på at en II er det "usynlige limet" i en organisasjon IT-systemer som gjør at de ulike systemer og brukere kan fungere. En II skal således understøtte en rekke IS og mange ulike funksjoner/bruksmåter. II understøtter seg blant annet de automatiserte datasystemer å sikre tilgang til relevante datakilder

2. Gi eksempler på det du mener er viktige virkemidler i styringen av elektronisk forvaltning, og drøft forholdet mellom disse. Legg spesielt vekt på å gi eksempler og drøfte forholdet mellom rettslige og andre virkemidler.

Her er det forventet at de vil drøfte rettslige, tekniske, organisatoriske og virkemidler, og vise sammenhengen mellom kunne eksemplifisere styring ved hjelp av systemutvikling, regelverks-utvikling og organisasjonsutvikling med utgangspunkt i figuren i artikkelen i kap. 1 i Jansen og Schartum (2008) : *Elektronisk forvaltning på Norsk*. En god oppgave bør her skille mellom jus som ramme (ved generell elover som Fvl, Offl, POL Arbeidsmiljølov, Lov om off. innkjøp,...) og (sær)lover som bestemmer innhold gjennom at konkrete rettsregler skal transformeres

Besvarelser på nivå B, A bør også inneholde økonomiske og pedagogiske virkemidler og bruk av planer, veiledninger, instruksjoner mv, (jf. deloppgave 3) om digitalt førstevalg. En god oppgave bør også inneholde innsikt om forskjeller mht hvor bindende styringen er (lovgivning, budsjett, tekniske krav mm="sterk" (pisk) versus økonomisk stimulans, veiledning, opplæring = "svak" (gulrot)). Også noen refleksjoner og eksempler vedrørende hva som kan utgjøre effektiv styring bør forventes i en oppgave på nivå A, B. Historiske erfaringer med styring (jf kap. 3 i samme bok) er åpenbart også relevante, men kan bare forventes i besvarelser på nivå B, A.

3. Hva mener regjeringen med målet om "digitalt førstevalg", og hva er etter din mening de viktigste argumentene og forutsetningene for at denne målsettingen skal bli fullt ut akseptabel?

En god besvarelse ser sammenhengen mellom dette spørsmålet og spørsmål 2, dvs. plasserer digitalt førstevalg inn som element i den samlede styringen. Det er forventet at rettslige forutsetninger/rammer nevnes og diskuteres (jf særlig efvf og pol); Videre må den IKT-infrastruktur være på plass: God Internett-tilgang, basistjenester som eID, digitalpostkasse, likeledes tilgang til sentrale registre og andre fellesfunksjoner. det stille rogså krav til de enkelte virksomhetes IKT-løsninger og at disse kan samhandle med andre etaters IKT-løsninger.

Det forventes at de også trekker inn borgernes tilgang til IKT og kunnskap om og interesse for digitale løsninger (problematikk knyttet til digitale ferdigheter og digital kompetanse mm), likeledes innbyggernes forståelse av sikkerhetstruslene ved elektronisk kommunikasjon og tillit til blant annet en felles digital meldingsboks. (postkasse)

Drøftelsen kan ta mange retninger med ulike elementer og vektlegging.

Generelt gjelder at (gode) illustrasjoner/figurer og eksempler skal honoreres (og mangler på eksempler trekker litt ned). Avgjørende for sensuren er en konkret vurdering av bl.a. oversikt, balanse og saklighetsnivå.

Presiseringer av oppgaven:

1. Alle deler av oppgavesettet skal besvares. De ulike delene av settet teller omtrent likt
2. Bruk virkelige eller konstruerte eksempler for å illustrere poengene i besvarelsen.
3. Det kan ofte være en fordel å bruke figurer i tillegg til tekst.

Erfaringer.

Oppgave 1: Manglende forståelse av IS og IS<--> datasystem. Også II

Oppgave 2: Styring : Mye bra, men også noe varierende forståelse av de ulike styringsformer, kanskje spesielt vedr. organisatoriske . Mange trekker inn IKT-arkitekturen ,

Oppgave 3: Variabelt. Mange får ikke med seg alle forutsetningene, dvs. momentene overfor